

SNOWDEN

DÜNYANIN EN ÇOK ARANAN ADAMI

yapım yılı 2016

süresi 134 dk

vizyon tarihi 06.01.2016

ithalat ve dağıtım

MARS PRODÜKSİYON & BİR FİLM

WILD BUNCH, VENDIAN ENTERTAINMENT VE TG MEDIA İŞBİRLİĞİYLE BİR BORMAN / KOPELOFF YAPIMI
ORTAK YAPIM KRAUTPACK ENTERTAINMENT BİR OLIVER STONE FİLMİ JOSEPH GORDON-LEVITT SHAIENE WOODLEY
"SNOWDEN" MELISSA LEO ZACHARY QUINTO TOM WILKINSON SCOTT EASTWOOD LOGAN MARSHALL-GREEN
TIMOTHY OLYPHANT BEN SCHNETZER LAKEITH LEE STANFIELD RHYS IFANS VE NICOLAS CAGE
OYUNCU SEÇİMİ MARY VERNIEU, CSA LUCY BEVAN, CSA MÜZİK CRAIG ARMSTRONG BAŞ MÜZİK YAPIMCISI BUDD CARR KOSTÜM
TASARIMI BİNA DAIGELER
KURGU ALEX MÁRQUEZ LEE PERCY, A.C.E. YAPIM TASARIMI MARK TILDESLEY GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ ANTHONY DOD MANTLE ASC,
BSC, DFF
YÜRÜTÜCÜ YAPIMCI BAHMAN NARAGHI JOSÉ IBÁÑEZ MAX ARVELAIZ CHRISTOPHER WOODROW MICHAEL BASSICK
YAPIMCI MORITZ BORMAN P.G.A. FERNANDO SULICHIN PHILIP SCHULZ-DEYLE VE ERIC KOPELOFF P.G.A.
ANATOLY KUCHERENA "THE TIME OF THE OCTOPUS" ADLI KİTABINDAN ALINMIŞTIR LUKE HARDING "SNOWDEN DOSYASI" ADLI KİTABINDAN
ALINMIŞTIR
SENARYO KIERAN FITZGERALD & OLIVER STONE YÖNETMEN OLIVER STONE

SİNOPSİS

3 Oscar ödüllü Oliver Stone, 21. yüzyılın en kutuplaştırıcı figürlerinden birine, Amerikan istihbarat tarihinin en geniş kapsamlı güvenlik ihlalinin sorumlusu olarak bilinen Edward J. Snowden'ın hikayesine, sürükleyici bir bakış sunuyor.

Edward Snowden'ın, CIA'e girmek istemesinin en büyük sebebi, ülkesinin dünyada bir fark yaratmasına yardımcı olmaktı. Amerikan hükümetinin güvenlik adı altında e-postalara, sosyal medya hesaplarına, cep telefonu mesajlarına, hard disklerinize, kredi kartı ekstelerinize ve hatta masanızın üzerinde duran bilgisayar kamerasına kadar erişebildiğini öğrendi. İnternetin hudutsuz dünyasında hükümetler için gizli hesap diye bir şeyin olmadığını ve tüm bunların gizli kanunlarla yasallaştırıldığını 2013 yılı Haziran ayında tüm dünyaya duyurduğu gün "Amerikan tarihinin gördüğü en büyük vatan haini" ilan edilirken aynı zamanda da bir kahramana dönüştü. Üzerine kitaplar yazılan, belgeseli Oscar Ödülü kazanan Edward Snowden'ın gerçek hikayesi, bu kez Oliver Stone yönetmenliğinde Joseph Gordon-Levitt, Shailene Woodley, Melissa Leo, Nicholas Cage, Zachary Quinto, Tom Wilkinson'un bulunduğu ödüllü oyuncu kadrosuyla karşımıza çıkıyor.

FİLME DAİR

3 Oscar ödüllü Oliver Stone'dan Snowden, 21. yüzyılın en kutuplaştırıcı figürlerinden birine, A.B.D istihbarat tarihinin en geniş kapsamlı güvenlik ihlalinin sorumlusu olarak bilinen Edward Snowden'ın hikayesine sürükleyici bir bakış sunuyor.

2013'te Edward Snowden (Joseph Gordon-Levitt) NSA'deki işini mümkün olan en sakın biçimde bırakır ve gazeteci Glenn Greenwald (Zachary Quinto), Ewen MacAskill (Tom Wilkinson) ve sinemacı Laura Poitras (Melissa Leo) ile buluşma ayarlayarak A.B.D hükümetinin devasa boyutlardaki siber denetim programlarını açığa çıkarmak üzere Hong Kong'a uçar. Üstün programcılık yeteneklerine sahip üst düzey istihbarat uzmanlarından olan Ed, sadece yabancı ülkeler ve terör grupları hakkında değil, sıradan Amerikalılardan da kullanmakta oldukları bütün dijital iletişim kanallarından alınan bilgilerden oluşan büyük çaplı sanal verinin toplanmakta olduğunu keşfetmiştir.

İstihbarat camiasındaki işi ile gözleri açılan Snowden, suiistimallerin bütün gerçekliğini açığa çıkaracak yüzbinlerce gizli dosyayı titizlikle toplar. Uzun süreli ilişkisi Lindsay Mills'i (Shailane Woodley) ardında bırakır ve prensipleri doğrultusunda hareket etme kararı alır.

Snowden, ülkesine hizmet etmek isteyen muhafazakâr, genç bir vatanseverin nasıl tarihi bir muhbire dönüştüğünü ve bunun arkasında yatan güçleri inceliyor. Devletlerin vatandaşını koruma adı altında kişi özgürlüklerini ne kadar ihlal edebileceği hakkında kışkırtıcı sorular sorarken Edward Snowden'in bilinmeyen öyküsünü gözler önüne seriyor.

Snowden oyuncu kadrosu Joseph Gordon-Levitt (Inception, The Dark Knight Rises), Shailene Woodley (Divergent, The Fault in Our Stars), Zachary Quinto ("Heroes," Star Trek), Melissa Leo (The Fighter, Frozen River), Tom Wilkinson (Batman Begins, Michael Clayton), Rhys Ifans (The Amazing Spider-Man, Notting Hill), Timothy Olyphant ("Justified," Live Free or Die Hard), Nicolas Cage (Leaving Las Vegas, National Treasure), Scott Eastwood (Gran Torino, Fury) ve Joely Richardson'dan ("Nip/Tuck," The Girl with the Dragon Tattoo) oluşuyor.

Filmin yönetmeni Oliver Stone (Platoon, Wall Street). Senaryo Stone ve Kieran Fitzgerald (The Homesman, The Ballad of Esequiel Hernandez) tarafından, Luke Harding'ın yazdığı "Snowden Dosyaları / The Snowden Files" ve Anatoly Kucherana'nın Ahtapotun Zamanı / Time of the Octopus" kitaplarından uyarlanarak yazıldı. Yapımcılar Moritz Borman, Eric Kopeloff, Philip Schulz-Deyle ve Fernando Sulichin. Görüntü Yönetmeni Anthony Dod Mantle (Slumdog Millionaire, Rush). Yapım Tasarımı Mark Tildesley (28 Days Later..., In the Heart of the Sea), kurgu ise Alex Marquez (Alexander, Savages) ve Lee Percy (Boys Don't Cry, Carrie) tarafından yapıldı. Kostüm tasarımcısı Bina Daigeler (Volver, All About My Mother). Müzik bestecileri ise Craig Armstrong (Love Actually, Moulin Rouge!) ve Adam Peters (Ruby Sparks, Paddington).

YAPIMA DAİR

Platoon, JFK, Natural Born Killers ve Wall Street gibi çeşitli tarzlardaki beğeni toplamış filmleriyle Oliver Stone, kariyerini Amerikan kültürünün önemli noktalarını inceleyerek geçirdi. Vietnam Savaşından 9 Eylül'e kadar, filmlerinde kişisel olduğu kadar evrensel de olan tartışmalı konuları cesurca ele aldı. Edward Snowden'ın hikayesi, Stone'un yüksek makamlardaki riyakarlıkları ortaya çıkarmadaki ustalığı için adeta biçilmiş kaftan olarak çıktı karşısına.

Yeri göğü sarsan açıklamalarından önce, Edward Snowden her yönüyle kendini Amerikan hükümetine yardıma adamıştı. Devlet hizmetine adanmış bir ailede büyüdü ve ilk iş olarak seçilmiş Özel Kuvvetler'e ve Irak Savaşına katılma hedefiyle orduya yazıldı. Orduda, idmanlar sırasında geçirdiği bir kaza nedeniyle bacakları kırılan Snowden, yarış dışı kalmıştı. Sonrasında ise CIA'de ve daha sonra NSA'de bir kariyere yöneldi.

Oliver Stone, Snowden'ın hikayesinde henüz kamuya ifşa edilmemiş ne gösterebileceğini düşündü. Halihazırda Snowden'ın yolculuğunu anlatan Oscar kazanmış bir belgesel (Citizenfour), olay üzerine yazılmış birkaç kitap vardı. Stone'un kendi sözleri ise şöyle: "Ed'in zihninde olanları incelemek istediğime karar verdim, onu tüm bunları insanlara anlatmak zorunda hissettiren şey neydi? Ve bedelini biliyor muydu?"

Edward Snowden'ın Rus avukatı Anatoly Kucherena, Stone'un yapımcısı Moritz Borman ile irtibata geçti. Kucherena, bir kurgu hikâye yazmıştı ve Stone ile görüşüp romanının filme uyarlanması hakkında konuşmak istiyordu. Avukat ile ön görüşmelerin ardından, Snowden'ın kendisi ile tanışmak için Stone Moskova'ya uçtu. "Başta kurgu üzerinden gidip gitmeyeceğimizden emin değildim," diye açıklıyor Stone. "Hikâyenin iskeletini arıyorduk. Onunla konuşup biraz daha bilgi sahibi olunca kafamda bir taslak hikâye canlandı ve nasıl bir yol izleyebileceğimi gördüm."

Yapımcılar sonunda hem Kuchenera'nın kitabını hem de Guardian muhabiri Luke Harding'ın olayları ifşa eden gazetenin gözünden anlattığı The Snowden Files'ı kullanmaya karar verdi. Snowden'ın yardımlarıyla Stone, daha önce de kendisiyle birlikte Stuart Cohen'in The Army of the Republic romanının sinema uyarlaması üzerine çalıştığı, Tommy Lee Jones filmi The Homesman'ın yetenekli genç yazarı Kieran Fitzgerald ile bir senaryo üzerine çalışmaya başladı.

Fitzgerald için Stone ile çalışmak unutulmaz ve paha biçilemez bir deneyim: "Oliver tanıdığım gerçek anlamda en tutkulu insanlardan biri," diyor. "Ortalığı karıştırmak isteyen daha çok Oliver Stone'ların olmaması üzücü. Böyle bir hissizlik çağında kendisiyle çalışabildiğim için çok şanslıyım."

O sırada Fitzgerald hacker dünyası üzerine bir HBO dizisi için Berlin’deydi. Snowden’a yardım etmiş belgeselci Laura Poitras ve gazeteci Jacob Appelbaum ile çoktan tanışmıştı. “Mükemmel bir zamanlamaydı” diyor senarist. “Bunun, yazacağım en önemli hikâye olacağını düşündüm. O yüzden hemen evet dedim. Bir hafta sonra Moskova’da Edward Snowden ile oturuyordum.”

Beklenildiği üzere Snowden, film yapımcılarına başta temkinli yaklaşıyordu. “Bir film anlaşması peşinde değildi” diyor Stone. “Daha ziyade avukatı, davasını desteklemek için bir film yapmak istiyordu ve benim bu iş için doğru adam olduğumu düşünmüştü. Uzun, sürüncemeli bir süreçti. Aynı zamanda oldukça gergindi çünkü Glenn Greenwald da -ki kendisine saygımız sonsuzdur- olay üzerine bir kitap yazmıştı ancak bu kitap daha çok yasal dökümanlardan oluşuyordu. Bizse olayın hikayesiyle ilgileniyorduk.”

Stone ve Fitzgerald, NSA’in iç dinamikleriyle ilgili yapılmış en doğru filmi yapmak için teknik uzmanlara, danışmanlara ve hatta NSA’i ifşa etmiş William Binney ve Thomas Drake gibi ünlü isimlere de danıştılar. “Snowden’in sözlerini basitleştirmemek, Oliver ve benim için çok önemliydi,” diyor Fitzgerald. “Seyircinin, Ed, onun iş arkadaşları ve üstleriyle konuşmalarına inanmasını istedik.”

Fitzgerald NSA programları ile ilgili öğrenebileceği her şeyi öğrendi ve doğruluklarından emin olmak için Snowden’a başvurdu. NSA kadar gizli kapaklı bir örgüt hakkında yazıldığında, doğruluklarını kontrol etmenin epey zor olduğunu söylüyor. “NSA içinde olanları kim belgeleyebilir ki? Yine de NSA’de çalışan insanları gülümsetebilecek birkaç özel bilgi var.”

Fitzgerald için Snowden’ın hikayesinin kalbi, ailesinin askeri geleneklerini takip eden hürmetkar bir evlattan, bazılarının “Amerikan tarihinin en büyük vatan haini” olarak gördüğü adama dönüşmesi. Güçbela elde ettiği kariyerini hiçe sayarak korumaya yemin ettiği kurumlara sırtını dönmesine sebep olan şey neydi? “Antik Yunan tragedya gibi,” diyor Fitzgerald. “Adamın ne yaptığını biliyoruz. Asıl soru neden ve nasıl?”

Stone ve Fitzgerald’a göre Snowden’ın uzun süreli kız arkadaşı Lindsay Mills ile olan ilişkisi olayların kalbindeki gizemli adamı anlamının tek yolu. “Ed’i anlamak için bu temel ilişkiyi anlamamız lazım,” diyor Stone, “Medya Lindsay’nin önemini göz ardı etti. Ama Ed’i insan yapan şey o.”

Fitzgerald sonuna kadar katılıyor, “En güvendiği insan oydu. Ve bütün bu değişimi yaşadığı 10 yıl süresince sevgililerdi. Lindsay ile olan etkileşimi üzerinden nasıl değiştiğini görebiliyoruz.”

Senaryoyu bitirmek Stone ve Fitzgerald’ın bir senesini aldı. “Oliver bana şöyle demişti: ‘Kieran, ben Midnight Express’i altı haftada yazıp Oscar aldım. Senden de aynısını bekliyorum!’”

Hikâyenin halen devam etmekte ve göz önünde olması karışıklıklara sebebiyet veriyordu. “Bu gerçek bir insan hakkında yeni bir hikayeydi,” diyor Stone. “Asılmasını isteyen insanlarla onu Nobel ödülüne layık görenler arasında tartışmalar sürüp gidiyordu. Ben günümüz durumunun gerçekliğini yansıtacak bir hikâyenin peşindeydim. Temelinin Ed’in Laura Poitas, Glenn Greenwald ve Ewan MacAskill ile Haziran 2013’te Hong Kong’da tanıştığı kısımlar olmasına karar verdik. Aslında bütün filmi yalnızca hikâyenin bu kısmına ayırabilirdik. Onun yerine bilginin açığa çıkmasına doğru ilerleyen altı yedi sahneye ayırdık.”

O otel odasındaki kimsenin az sonra bir CIA ajanının kapıyı kırıp içeri girip girmeyeceğini bilmemesi ortama ürkütücü bir gerilim katıyordu. “Tehlikede olan çok şey

vardı,” diyor Stone. “Daha en başından risk altındaydılar. Ed, NSA’den ayrıldığından CIA’in haberinin olup olmadığını bilmiyordu. Devamlı bir gerilim vardı. Ama elimizde anlatacak çok daha büyük bir hikâye olduğundan abartmak istemedik.”

Taslağı bitirdiklerinde, Snowden’a göstermek ve birkaç teknik düzeltmeden sonra onayını almak için Stone ve Fitzgerald Rusya’ya geri döndüler.

Stone’a göre hikâye Edward Snowden’ın politik ve kişisel evrimi üzerine kurulu. “Long Island’dan kalkıp Vietnam Savaşına inandığı için savaşa giden Ron Kovic’i anlatan Born on the Fourth of July ile bir benzerlik var. Tamamen hayal kırıklığına uğrayıp Birleşik Devletlere savaş karşıtı protesto yapmak için geri dönüyor. Eninde sonunda bir kahraman olarak görülüyor. Bay Snowden için de benzer bir sonuç olacak mı bilmiyorum. Casusluk Kanunu ve hakkındaki suçlamalar yüzünden çok daha zor bir durumda.”

Filmi, antreman sırasında geçirdiği kazasıyla başlıyor ve devamında, buldukları otel odasından Snowden’ın hayatındaki önemli anlara geri dönüşler yapıyor. “Özel Kuvvetler’e katılmak istedi, ama iki bacağına da kırdı,” diyor film yapımcısı. “Sonra CIA’e katıldı ve yükselmeye başladı. Irak Savaşı’na sonuna kadar inanan bir vatanseverdi. O zamanlardaki çoğu Amerikalı gibi doğru şeyi yaptığını savunuyordu.”

Yazarlar hikâyede yer yer sanatsal ve ahlaki nedenlerden ötürü kurmaca bazı eklemeler yaptıklarını fakat Snowden’ın macerasının özüne sadık kaldıklarını söylüyorlar. “Ed’in bize söylediği her şeyi sizinle paylaşamam,” diye açıklıyor Stone. “Ne yazık ki bir kısmı sır olarak kalmalı. Bence bu durumun tek çözümü Ed’in günün birinde bir kitap yazması.”

Sonuç olarak Edward Snowden hakkında neler hissettiği sorulduğunda, Kieran Fitzgerald belgeleri sızdıranın Snowden olmasının büyük bir şans olduğunu söylüyor. “Amerikan vatandaşı olmayı çok ciddiye alıyor ve herkesin vatandaşlık görevini ciddiye almasını bekliyor. Eğer 70’lerde CIA’in postaları okumasını dert edindiyseniz, e-postaları da dert edinmelisiniz.”

Yapım ekibi, film bittikten çok sonra bile insanları konuşturacak bir son sahnenin çekimi için tekrar Moskova’ya döndü. “O sahneyi bitirmek büyük bir gurur kaynağıydı,” diyor Stone. “Önemi olan bir film yapmıştık, gerçekçi bir gerilimi olan bir film.”

Yine de yapımcı işinin etkisi konusunda oldukça pragmatist. “Herhangi bir şeyi yeniden kurmaya çalışmıyorum,” diyor. “Bir filmle yapabilecekleriniz oldukça kısıtlı ve eylemcilik peşinde değilim. Sadece vicdanıma ve tutkuma uygun şeyleri yapmaya çalışıyorum.”

EDWARD VE LINDSAY: OLAYIN MERKEZİ

Edward Snowden’ın olağanüstü hayat hikayesi, her ne kadar Stone’un tüm filmlerinde bulunan yapıya biçilmiş kaftan gibi uymuş olsa da bir karakter olarak Snowden, yapımcının daha önce sahneye taşımadığı bir tip. “Oliver genelde güçlü, erkeksi karakterleri inceler,” diyor Fitzgerald. “Öte yandan Ed oldukça sakin, sistemli ve abartıdan uzak bir karakter.”

Yönetmen bir bilgisayar yazılımcısı hakkında film yapmanın kendisi için oldukça zor olduğunu itiraf ediyor. “O bir ‘alfa erkeği’ değil ve bu benim için çok tuhaf. Ben de kızı ‘alfa karakter’ yaptım.”

Snowden’ın seçimini anlamak için Lindsay Mills ile olan eşsiz ilişkisini anlamak gerekiyor. Çifti sahneye taşımak için Stone günümüzün en başarılı genç oyuncularına yöneldi. Edward Snowden rolü için Stone’un tercihi hep Joseph Gordon-Levitt’di. “Joe’nun bazı blog

yazılarından yola çıkarak politik zekasının çok kuvvetli olduğu sonucuna vardım,” diyor yönetmen. “Projeye ilgi gösterdi ve kendisini Bay Snowden ile tanışmak üzere Moskova’ya götürdüm. Joe, Kieran ve Ed hepsi aynı jenerasyondan ve çok iyi anlaştılar. Joe, Ed’e oldukça hayran ve bunu performansında da görebiliyorsunuz.”

Stone’a göre ikisinin pek çok benzer yönü var. “Joe ile görünüşleri bile benziyor,” diyor yönetmen. “Dışarıdan oldukça sessiz ve zeki görünüyor, saatlerini kod yazmaya harcayan biri gibi. Duygularını pek dışa vurmuyor. Bence bu iyi uyuyor ve hikâye için de çok önemli. Filmde gayet iyi.”

Gordon-Levitt, Snowden hakkında pek bir şey bilmemesine rağmen kendisini Stone’un büyük bir hayranı olarak görüyor ve bu nedenle projeye ilgilenmiş. “Bir filmin beni ülkemle daha fazla ilgilenmeye itmesini seviyorum,” diyor oyuncu. “Oliver’in filmleri bunu günümüz filmlerinin hepsinden daha çok yapıyor. İşlerinde, Amerika Birleşik Devletleri’nde sevdiği her şeyi göstermede oldukça başarılı. Bunları öyle çok önemsiyor ki... Bunu bu kadar cesurca yapan başka bir yönetmen yoktu ve bu filmin ihtiyacı olan, tam da buydu.”

Oyuncu rolünü her yönüyle araştırdı, Snowden hakkında okuyabildiği her şeyi okudu ve bulabildiği tüm kayıtlarını izleyerek tavırlarını yakalamaya çalıştı. “Yaptığı işe saygı duymaya başladım,” diyor Gordon-Levitt. “Olağanüstü bir hikâye ve oynamak için oldukça ilginç bir karakter. Aslında kendi inançlarıyla barışan ve başkaldırmak için gereken cesareti toplayan bir insanı anlatmasıyla bu hikâyenin, bir anlamda oldukça kişisel olan bir yönü var.”

Gordon-Levitt’in vardığı nokta ise medyanın kamuoyuna Edward Snowden hakkında pek yetersiz ve sonuçta hatalı bilgiler vermiş olduğu. “Haberler bana tamamen kurgu geliyor,” diyor. “Çekmek istedikleri seyircileri, mutlu etmek zorunda oldukları sponsorları ve yükseltmeye çalıştıkları ratingleri var. Aynı zamanda Washington’ı yönetenlerle dost kalmaya çalışıyorlar, yani çok riskli şeyler yapamazlar. Eğer Amerikan medyasının gözünden Edward Snowden hikayesine bakarsanız, Fox da CNN de MSNBC de izleseniz, ne kadar taraflı olduklarını görürsünüz.”

Stone da aynı fikirde, Snowden’in uzun bir süre NSA’de başarılı bir analist olduğunu hatırlatıyor. “Medyanın yansıttığından çok daha saygıdeğeri. Sanki devasa bir bölümde düşük seviyeli bir veri adamıymış gibi yansıtıldı. Fakat durum böyle değil. Özel erişim ve hakları vardı çünkü yaptığı işte başarılıydı. NSA’de ses getiren büyük çaplı programlar yazdı. Umarım bunların daha niceleri Bilgi Özgürlüğü Yasası sayesinde ortaya çıkacak.”

Film, Gordon-Levitt’in dediğine göre, kendi vicdanı ile savaş halinde olan bir adamın daha farklı ve bütün bir halini gözler önüne seriyor. “Edward Snowden’ı şeytan gibi göstermek yerine, neyi niye yaptığını anlamaya çalışıyoruz. İkna edici bir dram olarak gayet keyifle izlenen bir hikâye, aynı zamanda da aydınlatıcı. Filmden Ed hakkında çok daha derin bir anlayışla ayrılıyorsunuz.”

Kendi keşfettiği Snowden’in, ülkesine sadık olduğunu söylüyor oyuncu. “Askeri eğitimde bacaklarını kırdığında, hizmet etmek için yeni bir yol bulması gerekti. İstihbarat kariyeri onu dünya çapında yüksek maaşlı işlere gönderirken, o, gördüğü yöntemlerin rahatsız edici yanlarına kafa yordu. Bu istihbarat ajansları, ülkesinin sadık olduğunu düşündüğü bazı temel prensipleri yıkıyorlardı. Devlet terörü büyük çaplı gözetim sistemleri kullanarak yok etmeye çalışırken bir yandan da yasayı çiğniyor. Bütün bu olanlar onun temel görüşlerine karşı. Doğru olduğunu düşündüğü şeyi yapmak için rahat bir hayatı ardında bırakıyor o da. Bunu olağanüstü derecede etkileyici buluyorum.”

Snowden hakkındaki suçlamalar, eğitilmiş eski istihbarat analistinin farkında olduğu ağır cezaları beraberinde getiriyor. “Bütün geleceğini riske etti,” diyor Gordon-Levitt. “Şu an

Amerika'ya dönecek olsa Casusluk Yasası altında yargılanır, yani gizli bir duruşma yapılır, jürisiz. Kendini savunma hakkı bile olmaz ve idam cezasına çarptırılır.”

Gordon-Levitt'e göre uzun süreli ilişkisi Lindsay Mills'ten ayrılışı Snowden'in en büyük fedakarlıklarından biriydi. “Basit bir aşk hikayesi değil yalnızca. Lindsay, Snowden'in karakter gelişiminde önemli bir yere sahip. Farklı bir hayat görüşü var. Snowden bir mühendis iken o bir sanatçı. Doğası gereği otoriteyi sorguluyor. Snowden'ı tuhaf bir düşünce yoluna itiyor. İlişkileri sayesinde zor sorular sorabilen bir insana dönüşüyor.”

Mills rolü için Stone, Divergent serisinin ve beğenilen romantik dram The Fault in our Stars'ın yıldızı Shailene Woodley'i seçti. Woodley yönetmene yazdığı bir mektupta ona filmin kendisi için ne kadar önemli olduğunu ve Snowden'a olan hayranlığını anlatarak yönetmeni etkiledi. “Shailene sürpriz oldu,” diyor Stone. “Hikâyeye olan bağı etkileyiciydi. Programı çekimleri zorlaştırdı zira başka bir filmin çekimlerine de zaman ayırması gerekiyordu fakat bu fazladan çabayı sonuna kadar hakketti. Role muazzam bir insani boyut kazandırdı. Joe, Ed'i çok çalışsan biri olarak oynuyor ve gerçek hayatta da öyle birisi. Shailene partiye hayat getirirken Ed köşede sessizce oturdu.”

Gordon-Levitt ise oyuncu arkadaşı hakkında yalnızca iyi şeyler söylüyor. “Shailene bu rolü aldığı için çok mutluyum,” diyor. “Müthiş bir oyuncu ve aynı zamanda zeki ve sıcakkanlı bir insan. Hikâyenin en önemli noktası da bu. Sevgi ve iyimser bir noktadan doğan isyankâr bir ruh katıyor.”

Stone ve Fitzgerald'ın orijinal taslağında Mills rolü çok daha genel ve basitti, Snowden'in değişiminde ne kadar büyük bir rol oynadığını sonradan fark ettiler. “Medya onu hep aptal sarışın olarak yansıttı,” diyor Stone. “O, dünyayı gezmek isteyen genç bir kadın, kariyerine odaklanmış iyi bir fotoğrafçıydı. Bütün bunlar olurken o, sürekli sosyal medyadaydı. Göz önünde olduğu sürece aslında korunmasız kaldığını ona anlatan kişi ise Ed oldu.”

Woodley öncesinde de Snowden olaylarıyla yakından ilgiliydi. “Oliver Stone'un bu konuyla ilgili bir projesi olduğunu öğrendiğimde çok heyecanlandım,” diyor Woodley. “Edward Snowden'in yaptıkları beni derinden etkiledi. Onun hakkında bulduğum her şeyi okudum. Bence hikâyeyi hakkıyla yapabilecek tek kişi Oliver Stone'du. O, hikayelerin her zaman öteki yüzünü anlatmayı seçen korkusuz bir yönetmen. Onun kadar cesur olabilecek çok yönetmen olduğunu sanmıyorum.”

Woodley, canlandırdığı ‘gerçek kişi’ ile tanışmadan, Twitter hesabından onunla ilgili birçok şey öğrenmişti. “Hesabı uzun yıllardan beri var” diyor Woodley. “Onun karakterini içselleştirebilmek için girdiği tüm postları okudum. İlk kez gerçek bir karakteri canlandırıyordum. Yönetmen, Lindsay'nin hayatındaki bazı detaylara özellikle eğilmemi istiyordu. Onu böylesine iyi tanıyan ve hakkını vererek tanıtmak isteyen bir yönetmene sahip olmak paha biçilmez.”

Özgür ruhlu Mills ve onun içine kapanık sevgilisi yirmili yaşlarında tanışıyorlar. “Hikâyeye biraz kahkaha katıyorum,” diyor oyuncu. “Lindsay bardağın dolu tarafını gören biri. Snowden'in hayatına biraz rahatlık ve biraz da ışık getiriyor. İlişkileri de bu sayede büyüyüp geliyor.”

Mills, dünyayı görmek istiyordu ve Snowden nereye gidiyorsa peşinden gitti. “Aynı zamanda onun profesyonel hayatının yavaşça çürümesine de tanık oluyor,” diyor Woodley. “Mills'in ihtiyacı olduğu, ya da istediği kadar birlikte olamıyorlar. Ve Hawaii'ye gittiklerinde ise, onun aslında ne kadar çok sır sakladığını fark ediyor.”

Oyuncunun dediğine göre film Snowden'ın kamuoyu tarafından görünen yüzüne yeni bir boyut kazandırabilir. "Edward Snowden bir kahraman mı değil mi şeklinde bir duruşa sahip değiliz, fakat yapmış olduğu şey ne olursa olsun, filmde ayrıldığımızda aklınızda bilgisayarınız açık olduğu sürece izlenebileceğiniz gerçeğiyle kalıyorsunuz. En azından kendi özel hayatınız uğruna savaşmak için yeterli bir teşvik değil mi?"

Snowden, bir John Le Carré polisiyesinde karşımıza çıkabilecek karakterler, beklenmeyen olaylar ve istihbarat dünyası bilgisi ile birlikte uluslararası bir hikâyeyi anlatıyor. Stone kadroyu Glenn Greenwald rolünde Emmy adayı oyuncu Zachary Quinto, Laura Poitras rolünde Oscar sahibi Melissa Leo, Ewen MacAskill rolünde Oscar adayı Tom Wilkinson, vicdansız bir CIA ajanı rolünde Emmy adayı Timothy Olyphant ve üs düzey istihbarat ajanı rolünde Rhys Ifans ile doldurdu. Oscar sahibi Nicolas Cage, NSA'in gözden düşen bir bilgisayar uzmanı rolünde gerçekte benzeri ifşalara sebebiyet vermiş Thomas Drake ve William Binney gibi insanları temsil ediyor.

Olyphant tüm kadro adına konuşarak, "Oliver Stone ile çalışırken sıkıcı bir tek an dahi olmuyor. Müthiş ve beklenmedik enerjisi ile her şeyi sürekli şaşırtıcı ve ilham verici tutuyor."

SNOWDEN'IN DÜNYASI

Böyle global bir hikâyeye uyar şekilde Snowden, tüm ekibi dünya çapında pek çok yere götürdü. Yapımcılar işlerine Münih'te başlayıp, sonrasında Beyaz Saray karşısındaki sahneler için Washington'a uçtu. Hawaii'de devam eden çekimler Hong Kong ve Moskova'ya uğradıktan sonra Almanya'ya geri döndü. "Hong Kong'da, Snowden'ın gerçekten üç hafta kapalı kaldığı Mira Otel bize çekim olanağı sundu," diyor Stone. "Bütün doğru açıları yakaladık ve sonrasında Münih'teki odanın içini döşedik."

Prodüksiyon tasarımcısı Mark Tildesley alışılmadık yerleri kendine özgü setlere dönüştürmeyi başarmış. Münih'te terk edilmiş bir postaneyi ve Münih Olimpik Stadyumunun koridorlarını NSA Hawaii merkezine dönüştürdü. Şehrin birkaç saat dışında, Benning Kalesi yerine geçebilecek bir orman buldu.

"Bir dünya yaratmamız gerekiyordu," diyor Stone. "Mark nasıl yaptı bilmiyorum. Münih'te bir odaya girdik ve o hemen 'Bu oda berbatmış ama şu tavana baksanıza!' derdi. Bana kalırsa filmin en zor işi prodüksiyon tasarımcısının. Her şeyden önce bütün filmi kâğıt üzerinde oluşturması gerek."

Snowden Oliver Stone'un sadece dijital kamerayla çekilen ilk filmi olacak. İngiliz sinematograf Anthony Dod Mantle, Lars Von Trier ve Ron Howard'ın Rush ve kendisine Oscar kazandıran Danny Boyle'un Slumdog Millionaire filmleri gibi görsel anlamda zengin filmleriyle tanınıyor.

"Ben dijitalden korkuyordum," diyor Stone. "Hep analog kullanmayı tercih ederim, dijital sadece lazım olunca kullanırım. Anthony ise dijitale bayılıyor ve böylece de her şey yolunda gidiyor. Mükemmel bir kameraman. Birlikte çalışması çok eğlenceli ve her zaman yeniliklere açık birisi."

Mantle Snowden için endüstri standardı olan Alexa ST dışında pek çok farklı kamera ve formatlar kullandı. Görüntü yönetmeninin ARRI ile olan bağlantısı sayesinde Stone, 65mm film kamerasının muadili olarak tasarlanmış olan yeni 6k prototipleri kullanma imkânı buldu.

Temel plan, gerçekçilikten feragat etmeden işleri basit tutmaktı, bunun için çeşitli farklı açılar, yakın çekimler ve özgün renk seçimleriyle sahnelerde hareket sağlandı. Yönetmene göre ultra-yüksek-çözünürlüklü 65 mm kameranın sağladığı ekstra hassaslık da bir fark yaratıyordu.

Yapım ekibi ise birçok filmcinin hiçbir zaman endişelenmek zorunda kalmadığı sorunlarla karşılaştı. Tüm zamanların en büyük hacker hikayesi, Amerikan hükümetinin içinden ve dışından her türlü hacker için dayanılmaz bir mıknaş gibiydi. Stone ile birçok filmde birlikte çalışmış yapımcı Eric Kopeloff'a göre şüphesiz NSA'nın gözleri üstlerindeydi. "Bu tarz filmler yaptığınızda her zaman tetikte oluyorsunuz, ancak her an korkuyla da yaşayamazsınız".

Yapım ekibinin en azami önem verdiği şey şifreleme ve güvenlikti. "Olağanüstü önlemler aldık," diyor Stone. "Bütün sistemimiz kapalıydı. Hiçbir şey için interneti kullanmadık. Her şeyi elden alıp veriyorduk. Ve bir noktaya kadar birçok şeyi şifreli kullandık. Eğer bir oyuncunun senaryoyu okuması gerekiyorsa, senaryoyu belirlenmiş bir saat ve belirlenmiş bir mekânda, kamera karşısında okumasına izin verdik."

Veriler olabildiğince analog bir ortamda hazırlandı. Hatta film ofisleri olası kayıt cihazları için tarandı. "Umarım NSA peşime düşmez," diyor Stone. "Bana kalırsa bizi kendi halimize bırakacaklar. Filmi olabildiğince insancıl bir şekilde yaptığımızı düşünüyorum, sonuçta onlara aşırı yüklenmedik."

Edward Snowden'ın hikayesinin bitmediğini söylüyor Stone. "Snowden, internete dair anayasal bir reform programı üzerine çalışıyor. Günlük gelişmeler üzerine sürekli yorum yapıyor. Twitter hesabından düşüncelerini dile getiriyor. Amerika'da adil bir duruşmaya çıkabilir mi dersiniz? Sayın Obama ve Adalet Departmanı tarafından hakkındaki Casusluk Yasası suçlamaları göz önüne alınca pek olası değil."

Kopeloff, Snowden'ın ortaya çıkardığı meselelerin artık temel haklara ait bir boyuta taşındığını söylüyor. "Size temel haklarınızdan ifade özgürlüğünüzü elinizden alacağımı çünkü söyleyecek bir şeyinizin olmadığını söylesem ne olur? Bu kabul edilebilir bir şey değil. Bu Amerika değil. Hepimiz güvende olmak istiyoruz ama kafanıza göre insanların e-postalarına, mesajlarına ve hard disklerine ve dolayısıyla yaşamlarına giremezsiniz. Aslında bu, bugünün sorunu değil. Tüm bunların ileride neye dönüşebileceğiyle ilgileniyoruz."

Stone, bu filmiyle dünyayı değiştireceğine dair bir illüzyon içinde değil. "Tek amacım sağlam ve dramatik bir hikâye anlatmaktı. Belki bazı insanlar anlamayacak. Biz gişe rekorlu aksiyon filmlerini, şiddeti seven bir ülkeyiz. Filmimde hiç silahlı çatışma ya da kovalamaca yok, ama akıllara gerçek Edward Snowden'ı getiriyor, hala genç ve aktif olan Snowden'ı. Amerika'nın nasıl kendini koruyacağı ile ilgili sağlam fikirleri var çünkü bunu önemsiyor. Amerika kendini koruma hakkına sahip ama bu hakkı kullanmak ile suistimal etmek arasındaki fark çok önemli. Ben de tamamen aynı fikirdeyim. Asıl soru, suistimal olduğunu düşündüğünüz şeyi durdurmak adına ne kadar ileri gidirsiniz?"